

2.5 Paragrafen

2.5 Paragrafen

- A. Weerstandsvermogen
- B. Onderhoud kapitaalgoederen
- C. Financiering
- D. Bedrijfsvoering
- E. Verbonden partijen
- F. Grondbeleid
- G. Lokale heffingen
- H. Transitie Sociaal Domein

Paragraaf A. Weerstandsvermogen en risicobeheersing

1. Missie

De missie van de gemeente Montferland is om over een weerstandsvermogen te beschikken van ten minste een ratio van 2,0.

2. Context en achtergronden

Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen de beschikbare weerstandscapaciteit en de risico's waarvoor geen voorzieningen zijn getroffen of verzekeringen zijn afgesloten. Het weerstandsvermogen van de gemeente wordt bepaald door de mate waarin de gemeente in staat is om in de toekomst aan haar financiële verplichtingen te kunnen voldoen.

waardering	Ratio weerstandsvermogen	Kwalificatie
A	Groter dan 2,0	Uitstekend
B	1,4 tot 2,0	Ruim voldoende
C	1,0 tot 1,4	Voldoende
D	0,8 tot 1,0	Matig
E	0,6 tot 0,8	Onvoldoende
F	Kleiner dan 0,6	Ruim onvoldoende

Het financieel beleid van de gemeente Montferland is gebaseerd op drie kernindicatoren voor het nastreven van een gezonde financiële gemeente:

- een (materieel) sluitende meerjarenbegroting;
- uitstekend weerstandsvermogen;
- een houdbare schuldpositie.

3. Kaderstellende (beleids)nota's

- Nota reserves en voorzieningen (2018).

4. Ontwikkelingen

Beschikbare weerstandscapaciteit

Conform de nota reserves en voorzieningen 2018 bestaat onze weerstandscapaciteit uit de volgende componenten:

1. De algemene reserve en de reserve "Verkoop aandelen Nuon;
2. De reserve grondexploitatie (voor zover boven de minimale buffer van € 2,5 miljoen;
3. Begrotingsruimte en de post onvoorzien.

Op grond van de begroting 2020 (en de bijbehorende meerjarenbegroting 2020-2022) wordt de weerstandscapaciteit in Montferland als volgt berekend:

Verwachte weerstandscapaciteit	2019	2020
Algemene reserve	€ 5,9 mln.	€ 3,8 mln.
Reserve verkoop aandelen Nuon	€ 15,1 mln.	€ 15,1 mln.
Reserve grondexploitatie	€ 2,4 mln.	€ 2,5 mln.
Totaal	€ 23,4 mln.	€ 21,4 mln.

Het saldo van de Algemene reserve bedraagt per eind 2023 € 3,8 mln..

Het saldo van de reserve verkoop aandelen Nuon is, op basis van de nota Reserves en voorzieningen, ingaande 2019 betrokken bij de beschikbare weerstandscapaciteit. Dit saldo bedraagt € 15,1 mln.

Het saldo van de Reserve Grondexploitatie bedraagt per ultimo 2023 € 5,0 mln. Deze reserve dient als buffer voor specifieke risico's in de grondexploitatie. In de nota reserves en voorzieningen 2018 is de minimale omvang van deze reserve bepaald op € 2,5 mln. Het bedrag boven deze minimale buffer wordt meegenomen in de bepaling van de weerstandscapaciteit.

Op basis van de nota reserves en voorzieningen nemen we ingaande 2019 de onbenutte belastingcapaciteit niet meer mee bij de bepaling van de weerstandscapaciteit omdat deze niet direct beschikbaar is (wel latent aanwezig). Hierbij sluiten we aan bij de lijn die de provincie hanteert.

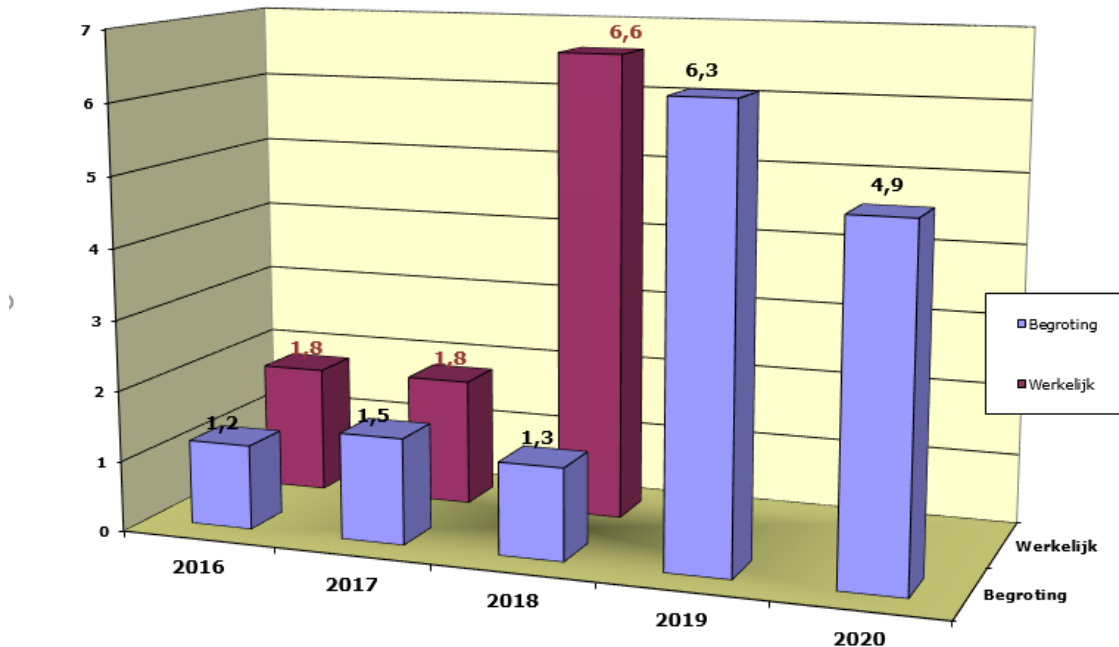
Ten opzichte van 2019 is de weerstandscapaciteit afgenomen met € 2,0 mln. vanwege de afname van de Algemene reserve.

Benodigde weerstandscapaciteit

Voor de bepaling van de benodigde weerstandscapaciteit heeft er een inventarisatie van individuele risico's plaatsgevonden. Omdat niet alle risico's zich in de praktijk gelijktijdig en in volle omvang zullen voordoen is een minimaal risicobedrag berekend. Het reële risicobedrag is het gemiddeld verwachte risicobedrag dat nodig is op korte termijn. Op basis van de onlangs geactualiseerde risico-inventarisatie zijn 17 risico's in beeld gebracht. Uit deze risico-inventarisatie en -analyse blijkt een reële risicobedrag van afgerond € 4,3 mln. Dit is de benodigde weerstandscapaciteit van de gemeente. Dit risicobedrag is uit te splitsen in incidentele risico's voor een bedrag van € 2,4 mln. en structurele risico's van € 1,9 mln.

Indien de berekende weerstandscapaciteit (€ 21,4 mln.) wordt afgezet tegen de benodigde weerstandscapaciteit (€ 4,3 mln.) dan blijkt dat de ratio afgerond 4,9 is. Dit betekent dat de weerstandscapaciteit in Montferland per 1 januari 2020 het predicaat "uitstekend" krijgt. De omvang van het eigen vermogen en de voorzieningen zijn dus op uitstekend niveau om alle mogelijke risico's op te vangen. Overigens neemt de ratio wel af ten opzichte van de begroting 2019. De ontwikkeling van de weerstandsratio in de loop van de jaren is als volgt:

Ratio's weerstandsvermogen

Risico's

In het Coalitieprogramma Montferland 2018-2022 is aangegeven dat we in deze paragraaf een "top-tien" introduceren. Dit doen we met ingang van deze begroting 2020.

In de risico-inventarisatie ten behoeve van deze begroting zijn zeventien risico's opgenomen. De tien grootste risico's uit deze inventarisatie zijn:

1. Grote projecten (met name het Centrumplan en de Bloemenbuurt in Didam)
2. Sociaal domein
3. Gemeenschappelijke regelingen

4. Algemene uitkering uit het gemeentefonds
5. Begrotingspositie
6. Leges omgevingsvergunningen
7. Intergemeentelijke samenwerking A18 Bedrijvenpark/Docks NLD
8. Digitalisering/automatisering/applicatiebeheer
9. Garantstellingen
10. Openbaar groen

Onderstaand een korte toelichting op de drie grootste risico's met de bijbehorende beheersmaatregelen.

Grote projecten

Voor het centrumplan is in totaal een krediet beschikbaar gesteld van € 10,446 miljoen. Dit betreft zowel de inrichting van de openbare ruimte (€ 7,589 miljoen) als de riolering (€ 2,857 miljoen). De risico's van het project zijn in kaart gebracht en opgenomen in een risicodossier, dat als onderdeel van het projectplan door het college is vastgesteld. Het externe bureau heeft de risico's becijferd op ruim € 1,1 miljoen. Deze bedragen zijn niet meegenomen in de kredietvoting, omdat hier ook kansen tegenover staan. Bovendien zijn er al bedragen voor onvoorzien opgenomen. Het structurele risico schatten we in op € 50.000. Een ander groot project in de komende jaren is het opknappen van het openbaar gebied in de Bloemenbuurt in Didam. De bedragen voor de eerste 3 fases zijn in de begroting opgenomen. De kosten voor de vierde fase zijn nog niet inzichtelijk. Mogelijk lopen de kosten nog op met minimaal € 2 miljoen. De structurele risico's voor de begroting worden hier ingeschat op € 150.000. Totaal € 200.000 voor de grote projecten.

Beheersmaatregel:

Actuele informatieverstrekking via de P&C cyclus (inzicht in onderhanden werken investeringen). Twee keer per jaar worden krediet- en projectrapportages opgesteld. Werken met Negometrix, hiermee kunnen budgethouders hun financiële verplichtingen in beeld brengen en gebruik maken van bankgaranties.

Sociaal domein

Via de meicirculaire 2019 zijn aanvullende middelen voor het sociaal domein ontvangen. Deze middelen zijn verwerkt in deze begroting. Na verwerking bedraagt de taakstelling voor het sociaal domein € 1,5 miljoen. Als risico nemen we 50% mee van de van de totale taakstelling.

Beheersmaatregel:

Uitvoeren en monitoren van de hervormingstaakstelling.

Gemeenschappelijke regelingen

De bijdrage aan de verbonden partijen bedraagt in 2020 ruim € 8,8 miljoen. Het gaat hierbij om o.a. de Veiligheidsregio, de sociale werkvoorziening, de gemeenschappelijke regeling Voortgezet Onderwijs de Liemers, de GGD Gelre IJssel, de Reinigingsdienst de Liemers, de Omgevingsdienst Achterhoek en de BVO DRAN (Bedrijfsvoeringsorganisatie Doelgroepenvervoer Regio Arnhem Nijmegen). De grootste risico's zitten in de begrotingen van de ODA en de VNOG en in de exploitatie van Laborijn, Het maximale risico dat de gemeente loopt dat zij wordt aangesproken voor een hogere bijdrage wordt ingeschat op ca. € 0,7 miljoen. Als reëel risico is een bedrag van € 560.000 opgenomen (80%). Dit betreft een structureel risico ingaande 2021.

Beheersmaatregel

Strak monitoren. Risico's verbonden partijen hebben een prominente plaats in begroting en jaarstukken. Een en ander conform het BBV (Besluit Begroting en Verantwoording). Bovendien wordt jaarlijks voor de gemeenteraad (via de Auditcommissie) een notitie over de begrotingen van de gemeenschappelijke regelingen ingediend.

5. Financiële kengetallen

Toelichting financiële kengetallen

De vijf financiële kengetallen geven samen een beeld van de financiële ontwikkelingen in de gemeente. Eén los kengetal zegt echter weinig over de totale financiële positie. Of een hoge schuldquote voor een gemeente nadelig is, hangt bijvoorbeeld af van het eigen vermogen en hoe groot de kans is dat de schuld weer wordt afgelost. Onderstaande een toelichting op de verschillende kengetallen.

Weerbaarheid: kan de gemeente tegen een stootje?

Netto schuldquote (ongecorrigeerd): De niet gecorrigeerde netto schuldquote geeft het risico voor de gemeente weer als derden niet aan hun verplichtingen kunnen voldoen. Denk bij voorbeeld aan een woningcorporatie, die geld heeft geleend bij de gemeente. Hoe lager, hoe beter.

Netto schuldquote (gecorrigeerd): De netto schuldquote geeft aan of de gemeente in staat is de schulden terug te betalen waarvoor zij volledig zelf aan de lat staat. Ook hier geldt: hoe lager, hoe beter.

Solvabiliteit: De mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Dit wordt berekend op basis van het eigen vermogen en de bezittingen van de gemeente. Hoe hoger, hoe beter.

Grondexploitatie: Het kengetal grondexploitatie geeft aan hoe groot de grondpositie (de waarde van de grond) is ten opzichte van de totale (geraamde) baten. Hier geldt: hoe lager, hoe minder risicovol.

Wendbaarheid: kan de gemeente zich relatief snel aanpassen aan veranderende omstandigheden?

Hierbij zijn de volgende kengetallen van belang:

Belastingcapaciteit: De belastingcapaciteit geeft inzicht in de mate waarin bij het voordoen van een financiële tegenvaller in het volgende begrotingsjaar kan worden opgevangen of ruimte is voor nieuw beleid. Hoe lager hoe beter.

Structurele exploitatieruimte: Dit kengetal geeft aan hoe groot de structurele exploitatieruimte is, door de structurele baten en structurele lasten te vergelijken met de totale baten. Hoe hoger, hoe beter.

		Indeling categorieën (%)		
Kengetal		A 'Voldoende'	B 'Matig'	C 'Onvoldoende'
1a	Netto schuldquote	< 90%	90-130%	> 130%
1b	Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	< 90%	90-130%	> 130%
2	Solvabiliteitsratio	> 50%	20-50%	< 20%
3	Structurele exploitatieruimte	> 0%	0%	< 0%
4	Grondexploitatie	< 20%	20-35%	> 35%
5	Belastingcapaciteit	< 95%	95-105%	> 105%

		Financiële kengetallen Montferland (%)					
Kengetal		Rek. 2018	Begr. 2019	Begr. 2020	Begr. 2021	Begr. 2022	Begr. 2023
1a	Netto schuldquote	87%	97%	119%	108%	95%	88%
1b	Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	79%	86%	112%	102%	89%	82%
2	Solvabiliteitsratio	26%	24%	20%	22%	24%	26%
3	Structurele exploitatieruimte	0,22%	-0,84%	-1,6%	-0,66%	-0,09%	0,48%
4	Grondexploitatie	18%	9%	5%	2%	0%	0%
5	Belastingcapaciteit	103%	107%	111%	111%	111%	111%

Voldoende
Matig
Onvoldoende